

Egységesített, kompetenciaközpontú írásbeli
érettségi vizsga/érettségi és diplomavizsga

2019. szeptember 17.

Magyar

Magyarázatok és megoldási javaslatok

1. téma/1. feladat

Téma:	Irodalom – művészet – kultúra
Feladat címe:	Szabó Lőrinc: <i>Lóci lázadása</i>
Szövegtípus:	értelmezés
Szavak száma:	405–495
Megjegyzés a szituációhoz:	–
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegalkotási művelet(ek), amely(ek) a szövegtípusnak megfelelően végzendő(k) el:	érvelés, leírás, magyarázat, narráció, rekapituláció
A mellékelt szöveg(ek) főbb mondanivalója/üzenete:	A vers a a nemzedékek egymáshoz való viszonyát mutatja be, a hangsúly a nagyapa és unoka találkozásánál az apa (gyermek és szülő egyben) szerepén van. Az apában felelevenednek saját gyermekkori emlékei és félelmei, amikor a nagyapa az unokáját neveli. Az apa nem a hatalom érzékeltetését választja a rossz gyerekekkel szemben, amit gyermekkorában tapasztalt apjától, hanem leereszkedik a gyermek szintjére, vele játszik, beilleszkedik a gyerek szemszögébe. Ezáltal tudja megakadályozni a gyerek lázadását.
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Foglalja össze ...!	<ul style="list-style-type: none"> ■ nagyapa, fia és unokája egy karácsonyi találkozósa ■ megérkezik a nagyapa ■ az unokája rosszkedvre kezd, magára vonja a figyelmet ■ a nagyapa megmutatja, hogy kell nevelni a gyereket ■ a gyerek dacosan reagál, az apa visszaemlékszik a harmincegy évvel korábbi élményeire ■ az unoka lázad ■ a nagyapa a fia helyett viselkedik szigorúan, az unoka az apja helyett lázad – az apára felszabadító hatással van mindez ■ az apa játszani kezd a gyerekekkel, így oldja fel a feszültséget a gyerekekben és önmagában
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Vizsgálja meg ...!	<ul style="list-style-type: none"> ■ 15 versszak ■ négysorosak, rímképlete xaxa, a sorok végén (néhol a versszakok végén is) sokszor áthajlás, lendületet ad a versnek ■ költői elbeszélés <p><i>Egyéni gondolatok.</i></p>

<p>Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Fejtse ki ...!</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ a gyereknevelésről alkotott elképzelések a nemzedékek közt különböznek ■ a gyerekeink nevelése során saját gyermekkori emlékeink is hatással vannak ránk ■ ösztönösen követjük a szülői mintákat ■ a saját gyerek nevelése során a szüleinkhez fűződő kapcsolatunkat másként látjuk, mint gyerekkorunkban ■ a szülőkkel szembeni lázadás természetes bizonyos életkorokban, fontos, hogyan reagál a szülő ■ itt egy kisgyerek lázad, így a játékos foglalkozás fel tudja oldani a feszültséget <p><i>Egyéni megoldások.</i></p>
--	--

1. téma/2. feladat

Téma:	Irodalom – művészet – kultúra
Feladat címe:	A tévé a legnagyobb ellenség?
Szövegtípus:	kommentár
Szavak száma:	315–385
Megjegyzés a szituációhoz:	situáció: kommentárban megfogalmazott állásfoglalás egy diákújság számára a tévénezésről címeztek: a diákújság olvasói
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegalkotási művelet(ek), amely(ek) a szövegtípusnak megfelelően végzendő(k) el:	értékelés, érvelés, leírás, magyarázat, narráció, rekapituláció
A mellékelt szöveg(ek) főbb mondanivalója/üzenete:	A tévézés mellőzése mellett szólal fel a szerző. 10 pontban sorolja fel a tévézés káros hatásait, üzenete, hogy nem szabad televíziót nézni.
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Nevezze meg ...!	A tévézés <ul style="list-style-type: none"> ■ időrabló, ■ stresszt okoz, ■ megakadályozza a személyes élményszerzést, ■ elvon a barátoktól, családtól, ■ nem segít kikapcsolódni, mert az agy feldolgozza a tévéből szerzett információkat, ■ függővé lehet válni tőle, ■ a reklámok pénzköltésre ösztönöznek, ■ havonta fizetendő költsége van.
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Vizsgálja meg ...!	<ul style="list-style-type: none"> ■ sok tekintetben igaz, de lehet ellenérveket is felhozni ■ napi négy óra tévézésről ír, ebben az esetben igazak a megállapítások, de ennél kevesebbet is lehet tévézni ■ csak a negatív oldalt tekinti, egyoldalúan látja a tévézés hatásait <p><i>Egyéni gondolatok lehetségesek.</i></p>
Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Ítélje meg ...!	<ul style="list-style-type: none"> ■ Nem a tévé hízlal, hanem ha tévézés közben eszünk. ■ A tévében látott érdekes témák ösztönzőek lehetnek ránk, egy új sport megtanulására, új úticél meglátogatására ösztönözhetnek stb. ■ A televízióból tájékozódhatunk a világ eseményeiről, és tudásunkat bővíthetjük. A tévézés szórakozást és kikapcsolódást is jelenthet, ha megfelelő műsrot választunk, célirányosan ülünk a képernyő elé. ■ A reklámok hatása ellen védekezhetünk, ugyanakkor hasznosíthatjuk a tájékoztató szerepüket. ■ Mint a legtöbb szabadidős tevékenység, a tévézés is pénzbe kerül, de számos más tevékenységnél lényegesen olcsóbb (pl. színház, mozi, utazás, bizonyos sportágak stb.). <p><i>Egyéni megoldások lehetségesek.</i></p>

2. téma/1. feladat

Téma:	Digitális élet
Feladat címe:	Mennyire öko az e-könyv?
Szövegtípus:	értekező fogalmazás
Szavak száma:	405–495
Megjegyzés a szituációhoz:	–
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegalkotási művelet(ek), amely(ek) a szövegtípusnak megfelelően végzendő(k) el:	értékelés, érvelés, magyarázat, rekapituláció
A mellékelt szöveg(ek) főbb mondanivalója/üzenete:	<p>Jobbak-e az e-könyvolvasók, mint a papíralapú könyvek? Az utóbbi időben egyre inkább elterjedtek a hagyományos könyveket kiváltó e-könyvolvasók.</p> <p>A papíralapú könyvek több évszázados hagyományra tekintenek vissza, használatuknak sok előnye van, de vannak mindenki által ismert hátrányai is.</p> <p>Az e-könyvek első pillantásra nagyon praktikusnak tűnnek, de a könyvolvasók előállítására és újrafeldolgozására több problémát vet fel.</p> <p>Mindkét könyvtípus használatának vannak előnyei és hátrányai, a legfontosabb, hogy tudatosan figyeljünk arra, hogy használatukkal ne terheljük a környezetünket.</p>
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Foglalja össze ...!	<i>Lásd fent.</i>
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Elemesse ...!	<p>Az e-könyv legfontosabb pozitívumai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ az olvasón nagy terjedelmű szövegeket tárolhatunk kis helyen, ■ praktikus, könnyen elfér akár a zsebünkben, ■ nem kell hozzá beavatkozni a környezetbe (fákat kivágni). <p>Az e-könyv negatívumai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ az elektronikai hulladék feldolgozása nincs megoldva (olvasó), ■ az olvasó gyártásához nyersanyagokat kell előállítani, ami sok energiát és a környezet megterhelését is jelenti, ■ az előállítási folyamatban dolgozó emberek munkakörülményei (gyermekmunka). <p>Az e-könyvnek vannak környezetbarát és a környezetet megterhelő vonatkozásai is.</p>
Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Fejtse ki ...!	<i>Egyéni megoldások a fenti érvek figyelembevételével. Saját érvek indoklása.</i>

2. téma/2. feladat

Téma:	Digitális élet
Feladat címe:	Mennyire függünk az internettől?
Szövegtípus:	beszéd
Szavak száma:	315–385
Megjegyzés a szituációhoz:	situáció: Az internet szerepéről szóló szónokversenyen beszédben hívja fel a figyelmet az internet használatának veszélyeire. címezettek: diákok, zsűritagok
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegalkotási művelet(ek), amely(ek) a szövegtípusnak megfelelően végzendő(k) el:	érvelés, leírás, magyarázat, narráció, rekapituláció
A mellékelt szöveg(ek) főbb mondanivalója/üzenete:	<p>Az internet az életünk nélkülözhetetlen részévé vált, ugyanakkor káros függőséget is okozhat.</p> <p>Az internetfüggőség azt jelenti, hogy valaki a valódi emberi kapcsolatokat helyett virtuális közösségekkel helyettesíti, és kényszerűen érez arra, hogy az ideje nagy részét a net előtt töltsse.</p> <p>A függőséget nem feltétlenül az interneten eltöltött idő mennyisége határozza meg, hanem inkább az, hogyan befolyásolja az internet az „offline” életünk minőségét.</p> <p>A függőség tünetei felismerhetők, s meghatározhatók azok a faktorok is, amelyek miatt az emberek függővé válhatnak.</p> <p>A függőség leküzdésére vannak tanácsok és stratégiák, amelyek segíthetnek.</p>
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Mutassa be ...!	<p>Az internetfüggőség azt jelenti, hogy valaki több időt tölt az interneten, mint a valós világban, valódi kapcsolatait elhanyagolja és kényszerűen érez, hogy a gép előtt üljön.</p> <p>Az internetfüggőségnek különböző formái lehetnek: netes kapcsolat-, cyber-szex- és szerencsejáték-függőség, tőzsdézés, online aukciók stb.</p>
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Vizsgálja meg ...!	<p>Az internethasználat ártatlan és káros volta között a tünetek felismerésével lehet meghúzni a határt. Nem feltétlenül az internet előtt töltött órák száma számít, hanem az, hogy mennyire megy a neten töltött idő az „offline” életünk rovására.</p> <p>Fontos faktorok, amelyek alapján el lehet dönteni, átléptük-e a határt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ mennyi időt töltünk a gép előtt, ■ elveszítjük-e az időérzékünket, ■ elhanyagoljuk-e az otthoni teendőket, ■ elszigetelődünk-e másoktól, ■ elfog-e eufória netezés közben, ■ vannak-e testi tüneteink (fejfájás, alvászavar stb.).

<p>Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Hívja fel a figyelmet ...!</p>	<p>A fiatalok körében az internetfüggőség egyik fő okozója a menekülés lehet a valós problémák elől egy egyszerűbb világba. A legfontosabb kiváltó faktorok: szorongás, depresszió, támogatás, barátok hiánya, mobilitás elvesztése. Fontos, hogy az internet helyett alternatívákat tudjunk felkínálni, amelyek a valós világhoz kötik a fiatalokat.</p> <p><i>Egyéni megoldások saját tapasztalatok alapján.</i></p>
--	--

3. téma/1. feladat

Téma:	Sikerek – kudarcok
Feladat címe:	Sikeres-e a millenniumi generáció?
Szövegtípus:	értekező fogalmazás
Szavak száma:	405 – 495
Megjegyzés a szituációhoz:	–
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegalkotási művelet(ek), amely(ek) a szövegtípusnak megfelelően végzendő(k) el:	értékelés, érvelés
A mellékelt szöveg(ek) főbb mondanivalója/üzenete:	A felmérések szerint a millenniumi nemzedékre inkább jellemző a vállalkozási hajlandóság, ill. a vállalkozói létben rejlő lehetőségek felismerése, mint az őket megelőző „baby boomer” korosztályra. Sok riport azonban cáfolja ezeket a pozitív állításokat. Globális szinten nagy volt az elvárás az új generációkkal szemben. A millenniumi nemzedék vállalkozási kedvének csökkenését idővel felismerték, ezért egyre több állam különböző módon akarja segíteni a fiatalokat.
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Nevezze meg ...!	Az Y- és Z-generációkat az jellemzi a munka világában, hogy: <ul style="list-style-type: none"> ■ fontos számukra a jó fizetés, az előrelépési lehetőség, a folyamatos kihívások, továbbá, hogy úgy érezhessék, munkájuk által befolyással vannak szűkebb és tágabb környezetükre, ■ számukra már természetes az online kommunikáció, már bárhol, bármikor képesek elvégezni munkájukat, ■ folyamatosan az új kihívásokat, az új impulzusokat és fejlődési lehetőségeket keresik.
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Vizsgálja meg ...!	A millenniumi nemzedék megváltozásának oka: <ul style="list-style-type: none"> ■ a szülők küzdelmeit látva már sokkal jobban ügyelnek a magánélet és a munka egyensúlyára, ■ az okoseszközök térnyerésének köszönhetően a munkahelyen eltöltött idő helyett inkább a határidőre befejezett, minőségi munkára helyezik a hangsúlyt, ■ mivel erősen hisznek önmagukban, és úgy gondolják, sikerük csakis rajtuk múlik, ezért sokuk saját vállalkozás indításában látja a jövőt.
Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Indokolja meg ...!	<i>Egyéni megoldások</i> <ul style="list-style-type: none"> ■ <i>lényegre törő és hiteles érvelés</i> ■ <i>ellenérvek bevonása</i> ■ <i>a gondolatok önálló továbbvitele</i>

3. téma/2. feladat

Téma:	Sikerek – kudarcok
Feladat címe:	A sport szerepe az ember életében
Szövegtípus:	összefoglalás
Szavak száma:	315–385
Megjegyzés a szituációhoz:	situáció: sportolói és vállalkozói sikerekről szóló szöveg összefoglalása címettek: egy iskolai pódiumvita résztvevői
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegalkotási művelet(ek), amely(ek) a szövegtípusnak megfelelően végzendő(k) el:	leírás, rekapituláció
A mellékelt szöveg(ek) főbb mondanivalója/üzenete:	A sikerhez vezető úton a sportolóknál és a vállalkozóknál meg- vannak a közös jellemzők: <ul style="list-style-type: none"> ■ tudnak veszíteni ■ hisznek saját magukban ■ jó edzőjük van, ill. megfelelő mentoruk
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Nevezze meg ...!	<ul style="list-style-type: none"> ■ a siker lemondásokkal jár ■ a legfontosabb dolog a sportszerűség, ill. becsületesség ■ a csapatmunka elengedhetetlen
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Mutasson rá ...!	<i>Az előzőekben említettek kifejtése.</i> További közös jellemvonások: <ul style="list-style-type: none"> ■ tudnak összpontosítani az adott feladatra ■ fel tudják építeni a célhoz választott stratégiát ■ adottság a kitartó munkához